

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS MINISTERIJOS

SUSITIKIMO, SKIRTO APTARTI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2020 M. BIRŽELIO 3 D. NUTARIMO NR. 569 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PATIKIMUMO DEKLARACIJŲ JURIDINIAMS ASMENIMS, NORINTIEMS DALYVAUTI ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES ORGANIZACIJOS KONKURSUOSE, IŠDAVIMO PAGRINDŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTUI PATEIKTAS PASTABAS, PROTOKOLAS

2023-04-06

Vilnius

Posėdžio data: darbo grupės posėdis įvyko 2023 m. kovo 20 d. 15 val. (nuotolinis, Microsoft TEAMS)

Posėdyje dalyvauti buvo kviešti: Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Užsienio reikalų ministerijos, Viešųjų pirkimų tarnybos, Teisingumo ministerijos, Valstybės saugumo departamento, Migracijos departamento, Krašto apsaugos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos, Finansų ministerijos, Lietuvos saugaus transporto administracijos, Muitinės departamento atstovai.

Darbotvarkė:

1. Aptarti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimo Nr. 569 „Dėl Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektui (toliau – Projektas) institucijų pateiktas pastabas dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto nebaigtinio institucijų, kurios pagal kompetenciją užtikrina Tarptautinių sankcijų įstatymą, sąrašo.
2. Aptarti Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje įtvirtinto kriterijaus duomenų ir informacijos, kuriuos turi pateikti kompetentingos institucijos, apimtį.
3. Aptarti institucijų prašymą dėl jų išbraukimo iš institucijų, kurios įpareigojamos teikti duomenis ir informaciją dėl patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų.
4. Kiti klausimai.

Ekonomikos ir inovacijų viceministras V. Jurgutis trumpai pristatė pakeitimo priežastis ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pasiūlytą galimą sprendimo būdą, kuris ir buvo pateiktas institucijų derinimui, t. y. atsižvelgiant į tai, kad 2022 m. įsigaliojo naujos redakcijos Tarptautinių sankcijų įstatymas, kilo būtinybė tikslinti Informacijos apie skelbiamą Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursą pateikimo ir patikimumo deklaracijos išdavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 569, (toliau – Tvarkos aprašas), todėl, siekiant išlaikyti Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintą sistemiškumo principą, institucijoms buvo pateiktas pasiūlymas Tvarkos apraše įtvirtinti, kad duomenis ir informaciją, reikalingą juridinio asmens atitikčiai Patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo (toliau – Patikimumo deklaracijų

išdavimo pagrindų įstatymas) 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje nustatytiems patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindams įvertinti, turi teikti Tarptautinių sankcijų įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje išvardintos institucijos.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė susitikimo dalyvius informavo, kad iš esmės projektui pateiktos trys pastabos, kurias aptarti ir buvo organizuotas šis susitikimas.

1. Dėl Tarptautinių sankcijų įstatyme įtvirtinto nebaigtinio kompetentingų institucijų sąrašo. Iš 5 pastabas pateikusių institucijų šią pastabą pateikė net 4. Ekonomikos ir inovacijų ministerija dar rengiant Tarptautinių sankcijų įstatymo pakeitimo projektą indikavo, kad nebaigtinis kompetentingų institucijų sąrašas įgyvendinimo etape gali sukelti neaiškumų ir neapibrėžtumų, todėl sutinka su institucijų pateikta pastaba. Tačiau nori pažymėti, kad šios spragos pašalinimas nepatenka į Projektu atliekamų keitimų imtį.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Projekto nuostatą, Projekto rengėjai, atsižvelgdami į šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, siūlo, kad patikimumo deklaracijas išduodanti institucija (šiuo metu ši institucija yra Viešųjų pirkimų tarnyba) raštu oficialiai paprašytų **visų** Lietuvos Respublikos **ministerijų** pateikti informaciją ar ministerija pagal jai priskirtas veiklos sritis turi duomenų patvirtinančių, kad juridinis asmuo ir (ar) su juridiniu asmeniu susiję asmenys atliko veiksmus, kurie prieštarauja tarptautinėms sankcijoms, įgyvendinamoms Lietuvos Respublikoje pagal Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymą.

Finansų ministerijos atstovė informavo, kad Finansų ministerija Tarptautinių sankcijų įstatymo įgyvendinime dalyvauja tik vykdydama labai siaurą funkciją ir pasiteiravo, kokią informaciją tokiu atveju turėtų pateikti. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė paaiškino, kad Finansų ministerija ir turės pateikti informaciją pagal jos vykdomą siaurą funkciją, t. y. ar tarptautinių sankcijų apribojimai taikomi patikimumo deklaracijas išduodančios institucijos rašte nurodytam juridiniam asmeniui ir (ar) su juridiniu asmeniu susijusiems asmenims.

Viešųjų pirkimų tarnybos atstovas pakartotinai pateikė siūlymą, kad siekiant užtikrinti procedūrų aiškumą ir nuoseklumą: 1) Projekte aiškiai nustatyti baigtinį sąrašą kompetentingų institucijų, kurios turi teikti duomenis, reikalingus įvertinti juridinio asmens atitiktį Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunkčio nuostatomis, arba 2) tokių baigtinių institucijų sąrašą nurodyti Tarptautinių sankcijų įstatyme. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė, atsakydama į šį siūlymą, pabrėžė, kad 1) teisinė spraga dėl Tarptautinių sankcijų įstatyme įtvirtinto nebaigtinio kompetentingų institucijų sąrašo nėra sprendžiama šiuo Projektu ir 2) Projektu, t. y. žemesnės galios teisės aktu, negalima nei plečiamai, nei siaurinamai nustatyti kompetentingų institucijų sąrašo. Siekiant panaikinti teisinę spragą, turi būti inicijuotas Tarptautinių sankcijų įstatymo keitimas

2. Dėl duomenų ir informacijos, kuriuos turi pateikti kompetentingos institucijos, apimties. Šią pastabą pateikė dvi institucijos. Užsienio reikalų ministerijos atstovės susitikimo metu pasisakė, kad ministerija negali pateikti Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje nurodytų duomenų, nes tokių duomenų netvarko ir nekaupia. Taip pat pažymėjo, kad jų manymu Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje paminėti veiksmai užtraukia administracinę ar baudžiamąją atsakomybę, todėl duomenis galima būtų gauti iš atitinkamų valstybės registrų ir informacinių sistemų, kaupiančių tokius duomenis (pvz., Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro ir Administracinių nusižengimų registro). Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai paantrino Užsienio reikalų ministerijos atstovams, kad Viešųjų pirkimų tarnybos nėra aiški teikiamų duomenų apimtis ir reikėtų, kad Projektu būtų plačiau paaiškinta, kokius duomenis privalo teikti institucijos.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė atkreipė dėmesį, kad šiuo Projektu nėra keičiama nuostata dėl būtinos pateikti duomenų ir informacijos apimties. Nuostata, kad patikimumo

deklaracija išduodama tik tuomet, kai nėra duomenų, patvirtinančių, kad juridinis asmuo ir (ar) su juridiniu asmeniu susiję asmenys atliko veiksmus, kurie prieštarauja tarptautinėms sankcijoms, įgyvendinamoms Lietuvos Respublikoje pagal Tarptautinių sankcijų įstatymą yra įtvirtinta nuo pat patikimumo deklaracijų išdavimo pradžios. Be to pažymėtina, kad patikimumo deklaracijų išdavimo procese Užsienio reikalų ministerija, kaip viena iš Tarptautinių sankcijų įstatymu paskirtų kompetentingų institucijų, yra atsakinga už šio įstatymo įgyvendinimą ir taip pat dalyvauja patikimumo deklaracijų išdavimo procese nuo pat šių deklaracijų išdavimo pradžios. Todėl nėra suprantama Užsienio reikalų ministerijos dabartinė pozicija, kad ji nebeturi kompetencijos teikti duomenų ir informacijos, reikalingos juridinio asmens ar su juridiniu asmeniu susijusių asmenų atitikčiai Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje nustatytiems patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindams įvertinti. Pažymėtina ir tai, kad Tarptautinių sankcijų įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad pasiūlymams dėl tarptautinių sankcijų nustatymo teikti ir svarstyti, Lietuvos Respublikoje įgyvendinamų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo užtikrinimui koordinuoti Vyriausybė sudaro Tarptautinių sankcijų koordinavimo komisiją, kuriai vadovauja užsienio reikalų ministras ar jo įgaliotas asmuo, o Komisiją aptarnauja Užsienio reikalų ministerija. Atsižvelgiant į tai darytina prielaida, kad Užsienio reikalų ministerija turi žinių ir kompetencijos pasisakyti, ar Tarptautinių sankcijų koordinavimo komisijoje buvo svarstomi klausimai susiję su prašymą išduoti patikimumo deklaraciją pateikusių juridiniu asmeniu ir (ar) su juridiniu asmeniu susijusiu asmeniu.

Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai taip pat pasisakė negalinti įvertinti ir priimti sprendimo, ar yra pagrindas juridiniams asmenims išduoti / neišduoti patikimumo deklaracijų, kadangi neturi sprendimui priimti aktualios informacijos ir duomenų. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė pažymėjo, kad kiekvieno valstybės tarnautojo pareiga elgtis teisingai bei sąžiningai ir nešališkai nagrinėti jiems pateiktus prašymus, todėl kiekviena institucija pagal savo kompetenciją ir turėtų pateikti Viešųjų pirkimų tarnybai prašomą aktualią informaciją. Be to, buvo atkreiptas dėmesys, kad Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 6 straipsnyje yra įtvirtinta, kad jeigu įgaliotai institucijai (Viešųjų pirkimų tarnybai) kyla abejonių, ar juridinis asmuo atitinka visus šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytus patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindus, ji kreipiasi į Komisiją prašydama pateikti išvadas dėl patikimumo deklaracijos išdavimo. Atsižvelgiant į tai, Viešųjų pirkimų tarnybai yra sudarytos galimybės gauti sprendimui priimti reikalingus aktualius duomenis ir informaciją. Viešųjų pirkimų tarnybos atstovas atkreipė dėmesį, kad atsižvelgiant į turimą patirtį vertinant juridinių asmenų atitiktį ir šį klausimą nagrinėjant Komisijoje, matyti, kad Komisijai taip pat kyla klausimai, kokie konkrečiai duomenys patvirtina, kad juridinis asmuo ir (ar) su juridiniu asmeniu susiję asmenys atliko veiksmus, kurie prieštarauja tarptautinėms sankcijoms. Tokiu atveju yra vertinama konkrečios institucijos, kuri pateikė tam tikrus duomenis apie juridinį asmenį, argumentai, pagrindimai ir išvados, ir tik tada Komisijos nariai gali priimti vieną ar kitą sprendimą, kuriuo vadovaujantis Tarnyba išduoda/neišduoda patikimumo deklaraciją. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovas sutiko, kad ši diskusija identifikuoja, kad būtina tolimesnė veikla dėl Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje įtvirtintos formuluotės tikslinimo, tačiau dar kartą pažymėjo, kad Projektu yra keičiamas ne Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymas, o Tvarkos aprašas dėl patikimumo deklaracijos išdavimo procedūros.

Atsakant į Užsienio reikalų ministerijos atstovų pasiūlymą duomenis ir informaciją gauti iš atitinkamų valstybės registrų ir informacinių sistemų, kaupiančių tokius duomenis, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė atkreipė dėmesį, kad ne visi veiksmai užtraukia administracinę ar baudžiamąją atsakomybę, o kai kurios institucijos gali turėti informacijos apie juridinio asmens ar su juridiniu asmeniu susijusių asmenų atliktus veiksmus, kuri gali būti svarbi priimant sprendimą dėl patikimumo deklaracijos išdavimo, tačiau už tokius veiksmus sprendimas dėl administracinės ar baudžiamosios atsakomybės nebuvo ar nebus priimtas arba paklausimo metu dar nėra priimtas, nors institucija jau yra gavusi pirminę informaciją. Valstybės saugumo departamento atstovas pabrėžė, kad

priimant sprendimą dėl patikimumo deklaracijų išdavimo labai svarbu gauti visą kompetentingų institucijų turimą informaciją apie juridinių asmenų ar su juridiniu asmeniu susijusių asmenų veiksmus, kurie gali prieštarauti Tarptautinių sankcijų įstatymui. Tuomet nacionalinį saugumą užtikrinančios institucijos galės tiksliau indikuoti galimas grėsmes.

Be to Projektu negalima nei plečiamai, nei siaurinamai nustatyti pateikiamų duomenų apimtis, taip pat pažymėtina, kad toks reguliavimas negalimas ir žemesnės galios teisės aktuose. Teisingumo ministerijos atstovė taip pat pasisakė, kad Projektu negalima aiškinti turimų pateikti duomenų apimties, nes tai įtvirtinta Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje.

3. Dėl institucijų prašymo išbraukite jas iš duomenis teikiančių institucijų. Užsienio reikalų ministerijos ir Migracijos departamento atstovai pateikė pasiūlymą juos išbraukti iš duomenis teikiančių institucijų sąrašo, tačiau Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovės manymu, siekiant užtikrinti teisės aktų sistemiškumo principą, Projekte netikslinga nustatyti duomenų teikimo išimčių.

4. Kiti klausimai. Valstybės saugumo departamento ir Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai pažymėjo, kad jie mato poreikį tikslinti Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies formuluotes. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovai neprieštaravo, tačiau mano, kad šiame etape šis keitimas nėra būtinas. Šiuo metu yra svarbiau patikslinti Tvarkos aprašo nuostatas dėl institucijų, kurios atsakingos už duomenų teikimą, nes šiai dienai jau yra 18 juridinių asmenų, pateikusių prašymus dėl patikimumo deklaracijų išdavimo.

Viešųjų pirkimų tarnybos atstovas išsakė nuomonę, kad pakeistas reglamentavimas įneš tik dar daugiau neapibrėžtumo. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė dar kartą pabrėžė, kad šiuo Projektu nėra keičiama nuostata dėl būtinos pateikti duomenų ir informacijos apimties. Siekiant išgryninti nuostatą dėl teikiamų duomenų ir informacijos apimties turi būti keičiamas Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymas.

Tačiau, suprasdama, kad naujai į patikimumo deklaracijų procesą įtrauktoms institucijoms gali kilti klausimų dėl būtinos pateikti informacijos ir duomenų apimties, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovai siūlo organizuoti Tarptautinių sankcijų įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje ir Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 7, 18, 22, 24, 32, 40, 63 ir 75 punktuose paminėtų institucijų susitikimą ir jame aptarti klausimus, susijusius su duomenų ir informacijos, reikalingos Patikimumo deklaracijų išdavimo pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto d papunktyje nustatytiems patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindams įvertinti, pateikimo.

Užsienio reikalų ministerijos atstovė informavo, kad gavusi šio susitikimo protokolą priims sprendimą ar teikti pastabas tarpinstituciniame pasitarime.

Atsižvelgiant į tai, kad kitų svarių argumentų dėl Projekto tikslinimo pateiktą nebuvo, susitikimo pabaigoje Ekonomikos ir informacijos atstovė informavo, kad Projektas tikslinamas nebus ir artimiausiu metu bus teikiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Posėdžio pirmininkas

Vincas Jurgutis

Posėdžio sekretorė

Jurgita Žiemienė